

Danmarks Apotekerforening

Analyse

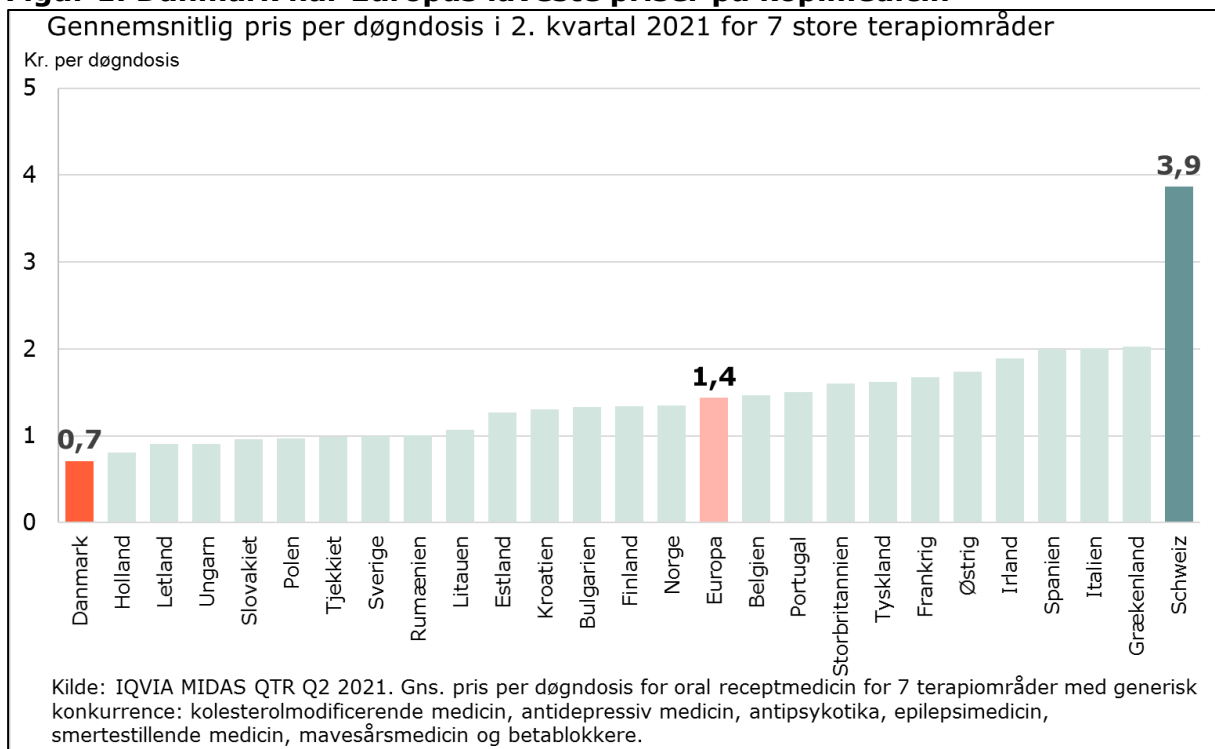
24. november 2021

Markante prisfald på apotekerne sender Danmark i bund med Europas laveste priser på kopimedicin i 2021

Mens inflationen generelt er stigende, er apotekernes medicinpriser i gennemsnit faldet med 16 procent siden januar 2020. Det har i 2021 givet danske medicinbrugere Europas laveste priser på de lægemidler, der er udsat for generisk konkurrence – den såkaldte kopimedicin. Det viser en helt ny prisanalyse, der er udført af det internationale analyseinstitut IQVIA.

En ny analyse fra det internationale analyseinstitut IQVIA – tidligere IMS Health – viser, at Danmark har Europas laveste priser på kopimedicin, jf. figur 1.

Figur 1. Danmark har Europas laveste priser på kopimedicin

Ifølge analysen betaler danskerne i gennemsnit 70 øre pr. døgndosis kopimedicin. Det er kun halvt så meget som det europæiske gennemsnit på 1,40 kr. pr. døgndosis. På andenpladsen kommer Holland, der var billigst sidste år. Gennemsnitsprisen på kopimedicin i Holland, er med 80 øre pr. døgndosis 14 procent højere end i Danmark. Blandt de vesteuropæiske lande i øvrigt er det kun de øvrige nordiske lande Sverige, Finland og Norge, der ligger under det europæiske gennemsnit. Ellers ligger de østeuropæiske lande under gennemsnittet, mens de vesteuropæiske ligger over.

Årlig international undersøgelse

IQVIA gennemfører hvert år en international undersøgelse af priserne på de syv mest udbredte grupper af apoteksmedicin. Undersøgelsen ser alene på lægemidler,

hvor patentet er udløbet, og det dermed er muligt for producenter af generika (populært kaldet kopimedicin) at introducere kopier på markedet og dermed konkurrere priserne ned¹.

Inden for hver lægemiddelgruppe sammenlignes landenes gennemsnitspris pr. døgn-dosis for de lægemidler, der udleveres på apotekerne. I Danmark udgør kopimedicinen tre fjerdedele af den mængde receptmedicin, apotekerne udleverer. Da kopimedicinen samtidig er billig som følge af en meget skarp generisk priskonkurrence i Danmark, betaler medicinbrugerne i Danmark i gennemsnit mindre for deres medicin med generisk konkurrence end noget andet sted i Europa.

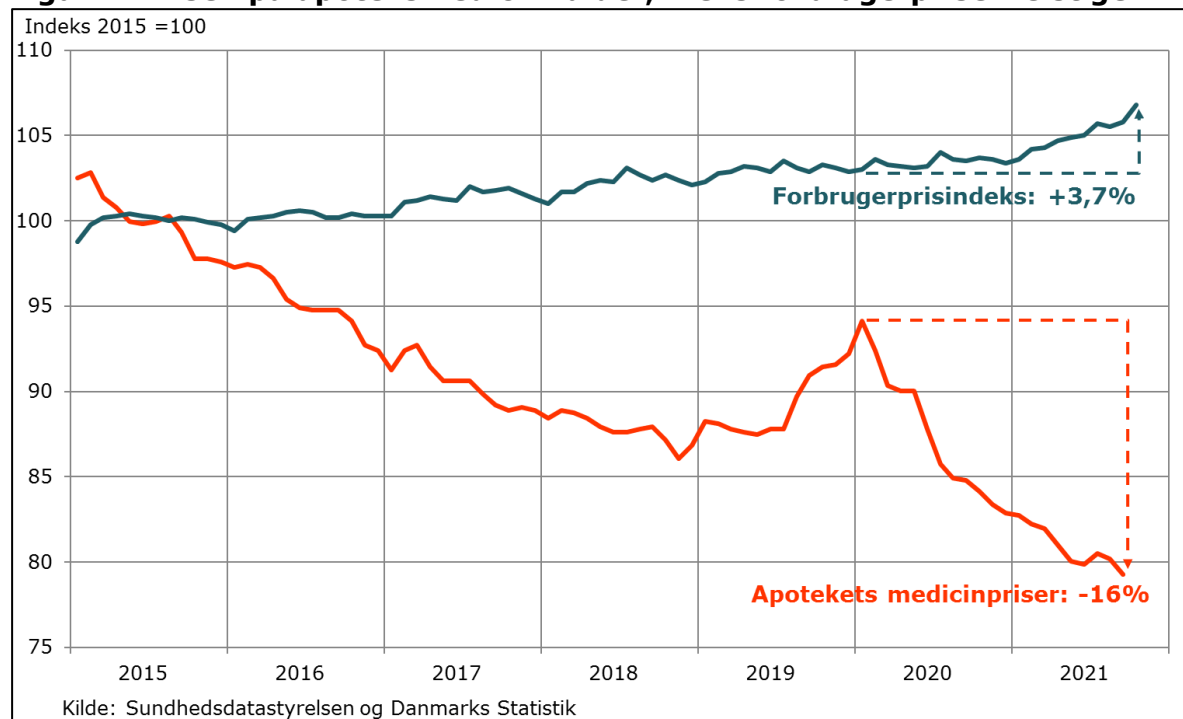
Faldende medicinpriser bidrager til at dæmpe inflationen

Baggrunden for, at Danmark i 2021 indtager førstepladsen med Europas laveste priser på kopimedicin, er faldende danske medicinpriser gennem en årrække og markante fald det seneste halvandet år.

Som det fremgår af figur 2 nedenfor, er de danske medicinpriser faldet næsten uafbrudt de seneste mange år. Siden år 2000 er medicinpriserne på de danske apoteker mere end halveret. Og siden 2015 er priserne på alle apoteksforbeholdte lægemidler i gennemsnit faldet med omkring 20 procent.

2019 var dog undtagelsen, der bekræfter reglen om faldende priser. Her steg priserne med 1,6 procent i forbindelse med ekstraordinære forsyningsvanskeligheder i andet halvår 2019. Medicinpriserne er efterfølgende faldet med 16 procent siden januar 2020. I samme periode er de generelle forbrugerpriser i Danmark steget med 3,7 procent.

Figur 2. Prisen på apoteksmedicin falder, mens forbrugerpriserne stiger

Note: I september 2021 var de gennemsnitlige priser på apoteksmedicin 6,5 procent lavere end året før, mens forbrugerprisindekset i oktober 2021 var 3,0 procent højere end samme måned året før.

¹ De 7 mest brugte grupper af orale receptlægemidler med generisk konkurrence, som er med i den internationale analyse fra IQVIA, omfatter ATC3-grupperne A02B Mavesyreregulerende medicin, C07A Betablokkere, C10A Kolesterolmodificerende medicin, N02A Smertestillende opioider, N03A Epilepsimedicin, N05A Antipsykotisk medicin, N06A Antidepressiva

Hård konkurrence på medicinpriser

At priserne er lave i Danmark, skyldes ikke mindst, at der efter patentudløb er hård konkurrence på det danske marked. Priserne på kopimedicin fastsættes gennem 14-dages udbud. Samtidig tilbyder apotekerne altid kunderne det billigste lægemiddel, og medicintilskuddet følger prisen på den billigste pakning. Det betyder, at borgerne oftest vælger den billige kopi frem for det ofte dyrere originale lægemiddel. Det får producenterne til at konkurrere om at tilbyde laveste pris for at vinde udbuddet. Det fører oftest til et prisfald på op mod 95 procent i prisen på billigste pakning, kort tid efter at et patent udløber og producenter af generika (kopimedicin) kommer på markedet.

Kopimedicin eller generika

Når en lægemiddelproducent ikke længere har patent på et originalt lægemiddel, vil andre producenter typisk producere et tilsvarende lægemiddel. Ofte til en anden og lavere pris end det originale produkt. De nye lægemidler omtales ofte kopimedicin. På apoteket bliver det til tider kaldet generika eller substitutionsmedicin.

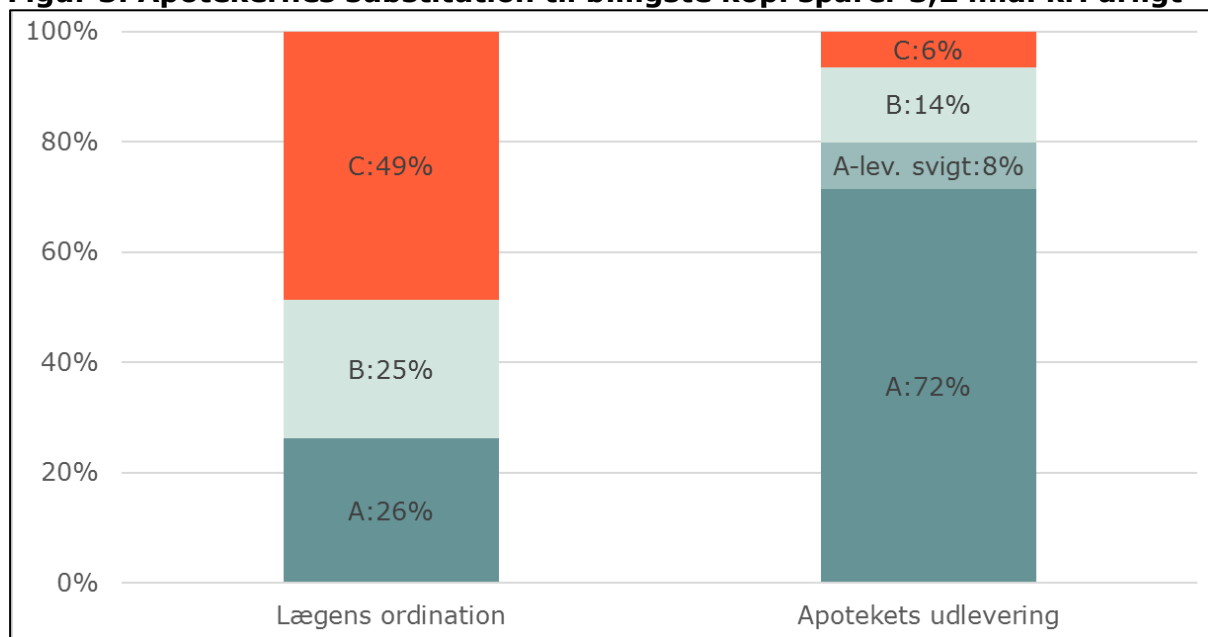
Apotekernes substitution

Når lægen udskriver en recept på et lægemiddel, vil lægen ofte ordinere det originale lægemiddel. Men hvis der er et billigere produkt med lignende virkning på markedet, skal apoteket tilbyde kunderne den billigste pakning. Det kaldes substitution.

I 2020 substituerede apotekerne over 21 millioner gange til en anden og billigere pakning end den, lægen havde ordineret. Der spares i gennemsnit 213 kr. per pakning på at få den billigste kopimedicin i stedet for den dyrere ordination. Borgerne og samfundet sparede således sidste år 3,2 milliarder kroner på apotekernes substitution, jf. figur 3.

Lægemidlerne inddeles i kategorier efter deres pris. De billigste pakninger er A-pakninger, mens de dyreste er C-pakninger. I 2020 var 49 procent af de pakninger, lægerne ordinerede, de dyre C-markerede pakninger. Men kun 6 procent af apotekets udleverede pakninger var de dyre C-markerede.

Figur 3. Apotekernes substitution til billigste kopi sparer 3,2 mia. kr. årligt

Note: Figuren viser lægernes ordinerede og apotekernes udleverede pakninger i 2020 fordelt efter pris: De billigste (A-markeret), de billigst tilgængelige efter leveringsvigt (A-leveringsvigt), de næstbilligste (B-markeret) inden for en bagatelgrænse på højst 5% over den billigste og de pakninger, der er dyrere end bagatelgrænsen (C-markeret). C-pakninger er altid mindst 5 kr. dyrere end den billigste pakning (A).

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Fakta om hvordan prisen på medicin fastsættes

14 dages licitationer og skarp generisk konkurrence

Det er ikke apotekerne, der fastsætter prisen. Det gør leverandørerne af medicin, der kæmper om at være billigst ved en slags licitation, som Lægemiddelstyrelsen afholder hver 14. dag.

Apotekerne tilbyder kunderne den billigste variant af et lægemiddel. 21 millioner gange om året skifter apotekerne lægens dyrere ordinerede lægemiddel ud med en billigere generisk variant. Derfor vinder den billigste leverandør næsten hele markedet i 14 dage. Det giver meget skarp konkurrence og Europas laveste priser på lægemidler udsat for generisk konkurrence. Danmark har en af Europas mest frie og skarpe priskonkurrencer på apoteksforbeholdt medicin.

Tre fjerdedele af den mængde receptmedicin, danskerne får udleveret på apotekerne, er den billige kopimedisin. Prisen på medicin, der stadig er beskyttet af et patent, ligger lidt over gennemsnittet for resten af Europa.

Patentbeskyttet medicin

Aftaler mellem staten og industrien lægger loft over priserne på patentmedicinen. Patentet gør det nemlig reelt ikke muligt at opnå en effektiv priskonkurrence. Når først lægen har ordineret et lægemiddel, hvor der pga. patent kun er én producent, er apotekerne nemlig forpligtet til at købe dette lægemiddel, uanset hvilken pris producenten fastsætter.

Selv hvis en grossist var villig til at nedsætte sin avance, har en producent med patent på et lægemiddel ikke noget økonomisk incitament til at sænke prisen over for apotekerne og medicinbrugerne, fordi patentet udelukker konkurrence (bortset fra evt. parallelimport af samme producents lægemidler fra andre EU-lande). Derfor styres priser på patentbeskyttet medicin normalt i stedet af regulering eller af frivillige prisloftsaftaler som i Danmark.

Apoteksavance

Oven i apotekernes indkøbspris skal apotekerne lægge en fast lav avance. Avancen fastlægges i forhandling mellem Sundhedsministeriet og Danmarks Apotekerforening. De lave indkøbspriser kommer dermed medicinbrugerne til gode i form af lave priser.

Det enkelte apotek får en fast avance på 14 kroner og 96 øre per pakning receptmedicin, uanset om medicinen koster 50 kroner eller 500 kroner. Derudover beregnes en avance som en lille procentdel af lægemidlets pris. Denne procentvise avance modsvarer på marginalen af helt tilsvarende procentvise afgifter til det offentlige og til omfordeling, der sikrer apoteker og apoteksfilialer i yderområder, og til at sikre vagtåbne apoteker mv. Derfor tjener apotekerne ikke mere på at udlevere dyr medicin end billig medicin.

Prisen er den samme på alle apoteker i hele landet. Reguleringen sikrer, at det ikke er dyrere at blive syg på landet end i de større byer. Når apotekerne sælger liberaliseret medicin, vitaminer, hudpleje og plastre, nedsætter det prisen på apoteksforbeholdt medicin. Det sørger den økonomiske regulering af apotekerne for. Nedsættelse af apoteksavancen har især bidraget til prisfald på apoteksmedicin siden 2015.